

Tekst nadopunjuju brižljivo odabrani faksimili starih i suvremenih genealogija, tabelarnih formulara za upis predaka, sveučilišnih matrikula, minijatura s heraldičkim motivima, izvoda iz matičnih knjiga i slične arhivske građe koja pruža podatke za genealoška istraživanja. Ističe se bakrorez iz 16. st. s prikazom bračnog para Stratzmann sa 38 sinova i 15 kćeri. Djelo završava pregledom stručne bibliografije te adresama važnijih arhiva u obje Njemačke, Austriji, Luxemburgu, Švicarskoj, Poljskoj i SAD. (ANDREJ ČEBOTAREV).

MILAN BUBEN, »HERALDIKA«. Praha 1986. Priručnik obrađuje povijesne uzroke nastanka grbova i razvitak heraldike, heraldičke likove i osnovne pojmove, terminološki rječnik te kazalo osoba i mjesta. Sadrži mnoštvo podataka o češkim, moravskim, šleskim i slovačkim grbovima i povijesnim činjenicama vezanim za spomenute nacionalne heraldike, a ilustriran je ponajviše obiteljskim, gradskim, crkvenim, cehovskim i zemaljskim grbovima navedenog područja. Bubenova »Heraldika« je nastala na supstratu zrelih rezultata višestoljetnog razvitka bogate heraldičke literature, naročito češke i moravske, a odražava visoki stupanj uopćavanja, osobito uočljiv u poglavlju koje od rane gotike do realizma za svako razdoblje napose navodi tipične stilske odrednice. Pregled heraldičke literature čehoslovačkog područja popraćen je kraćim ocjenama. Autor smatra da heraldika nadilazi povijest s obzirom da je očitovanje simbola nadvremensko. Konstatira nagli rast interesa za heraldiku u ČSSR-u te kaže da je tamo najpopularnija heraldika gradova. Buben citira engleskog heraldičara Anthony Wagnera kojemu je heraldika »stenografija povijesti«. Našim heraldičarima može Bubenova studija poslužiti za osvjetljavanje pojedinih aspekata hrvatske heraldike kroz analogije sa češkom i za ukazivanje na teme koje bi i kod nas valjalo istražiti. (ANDERJ ČEBOTAREV).

GRBOVI NAŠE OBALE. IZLOŽBA GLIPTOTEKE JAZU. Zagreb 1985. Dje-latnosti koje zahvaćaju u oblast pomoćnih historijskih znanosti u nas su rjeđe — uglavnom, ukoliko nisu vezane uz arhivistiku. Malo, vrlo malo ima objavljenih i stručnih, a još manje znanstvenih tekstova iz heraldike, sfragistike, genealogije, itd. Zbog toga nas neki put zbuni kakva aktivnost do te mjere da je, vlastitim nemarom, jednostavno preskočimo. Čak je i ne registri-ramo — iako je i vrijedna, i zaslužuje da je barem spomenemo ako već i nemamo stručnjaka spremnog da nešto više napiše u obliku stručnog osvrta ili recenzije. Ovaj put se radi o izložbi »Grbovi naše obale«, koje je Gliptoteka JAZU u Zagrebu priredila od 21. 5. do 21. 7. 1985, i o kojoj je ostavljen vidljiv trag u istoimenom katalogu. Katalog je uredila i dala mu tekst Mirjana Sakač, kao što je i autor koncepcije te (uz Zorana Kulundžića) likovne postave. Iako je bila ograničena fundusom Gliptoteke, iz kojeg je odabran materijal, ona i ostali suradnici na oblikovanju izložbe i njezinoga kataloga dali su lijep uvid u svoju povijesnu zbirku, nastalu kopiranjem izvornika na terenu. Tako je prikazano devet grbova iz Senja, 12 iz Raba, 11 iz Paga, 3 iz Zadra, 6 iz Šibenika, 4 iz Trogira, 5 iz Splita, po jedan iz Omiša, Dubrovnika, Zagreba, Perasta, te dva grba nepoznata nalazišta (ukupno je prezentirano 56 tih heraldičkih cjelina). Grbovi su stoljećima bili dio života, posebno gornjih hijerarhijskih struktura feudalnog doba, ali — zanimljivo je — i danas traju u novim uvjetima, dakako, bez prevelikog vezanja za